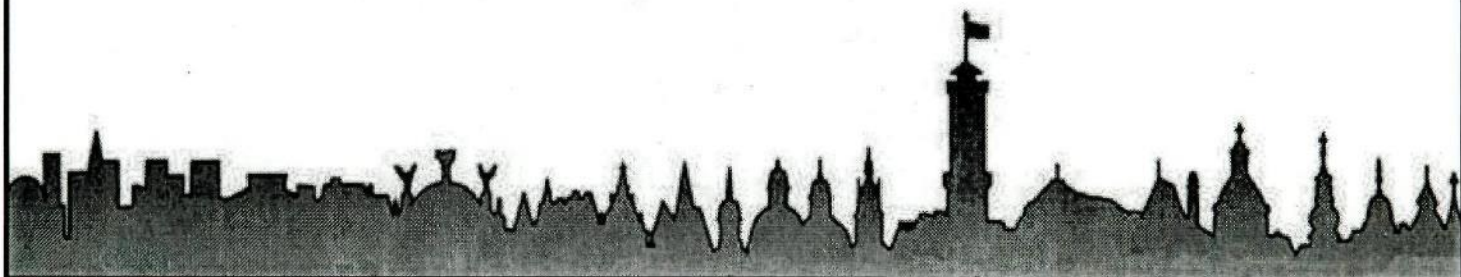

РЕКЛАМНО-ПРОПАГАНДИСТСЬКІ ШТЕМПЕЛІ ЛЬВІВСЬКОЇ ПОШТИ (1920-1939 рр.)

Анотація

В різні історичні періоди пошта використовувала штемпелі як швидкий і дешевий засіб для інформування населення про важливі події, для розміщення пропагандистських закликів, а також із метою реклами товарів та послуг.

В цьому експонаті зроблена спроба класифікувати рекламно-пропагандистські штемпелі, які застосовувалися львівською поштою в період з 1920 до 1939 роки.

План експозиції

№ пп	Назви розділів та підрозділів	Аркуші
1.	Пропагандистські штемпелі	2-7
1.1.	Пропаганда розвитку протиповітряної оборони	2
1.2.	Пропаганда розвитку авіації	3
1.3.	Патріотичні заклики	4
1.4.	Заклики до будівництва шкіл	5
1.5.	Заклики до користування польськими виробами та послугами	6
1.6.	Пропаганда польських курортів	7
2.	Інформаційні штемпелі	8-10
2.1.	Повідомлення про важливі події	8
2.2.	Штемпелі з повідомленнями про промислово-торгові виставки	9-10
3.	Рекламні штемпелі	11-12
3.1.	Штемпелі із рекламою поштових послуг	11
3.2.	Штемпелі із рекламою поштових інкасових розрахунків	12
4.	Рекламо-інформаційні повідомлення на франкатурних штемпелях	13-16
4.1.	Реклама установ та організацій	13
4.2.	Реклама опікунських і лікарських товариств та організацій	14
4.2.	Франкатурний штемпель банку "Дністер"	15-16

*В. Крамарець,
м. Львів*

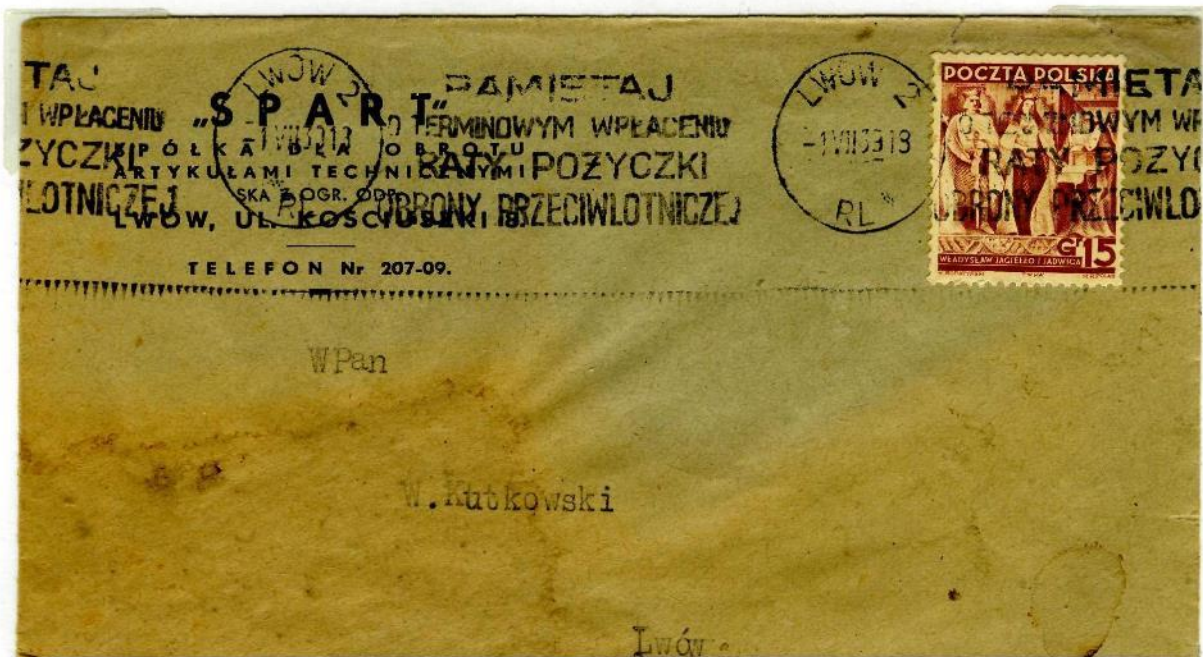
1. Пропагандистські штемпелі

1.1. Пропаганда розвитку протиповітряної оборони

В 30-х роках XX ст. у деяких країнах Європи до влади прийшли войовничі тоталітарні режими, тому в Польщі значну увагу приділяли зміцненню протиповітряної оборони

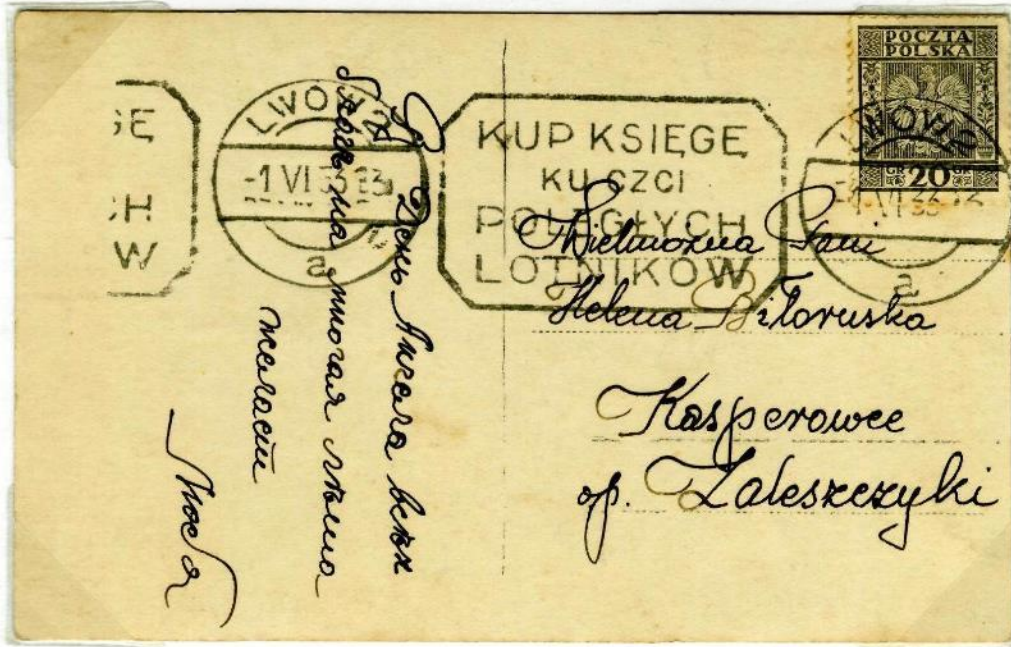
Штемпель із закликком вступати до Ліги протиповітряної оборони застосовувався в 1930-1935 роках на привокзальному поштамті

Штемпель із нагадуванням про необхідність терміново заплатити черговий внесок позички протиповітряної оборони застосовувався в 1939 р. на привокзальному поштамті. Штемпелем погашено марку № 312 (F.), наклеєну на службовому конверті спілки «Спарт», яка займалася поширенням технічних виробів

1.2. Пропаганда розвитку авіації

Значну увагу в міжвоєнний період в Польщі приділяли розвитку авіації та пропаганді авіаційної техніки. З цією розповсюджували книги про льотчиків, проводили авіаційні змагання

Штемпель із закликом купувати книги в пам'ять про полеглих льотчиків застосовувався в 1932-1933 рр. на привокзальному поштамті

Штемпель з повідомленням про міжнародний авіаційний конкурс "Challenge-1934" застосовувався на головній пошті в липні-вересні 1934 р. На звороті конверту – добродійна марка львівського товариства боротьби із туберкульозом, погашена інформаційним штемпелем (ксерокопія)

1.3. Патріотичні заклики

На поштових штемпелях Львівської пошти польського періоду розташовувалися вислови видатних людей та патріотичні лозунги

Вислів Й. Пілсудського про солдата: "Завданням солдата є творити грім який блискає, а де потрібно – стримує" застосовувався на штемпелях привокзального поштамту в 1935 та 1939 роках

Вислів Й. Пілсудського на штемпелі 1935 р. (діаметр календарного штемпеля 28 мм) використаний для гашення марки із зображенням трансатлантичного корабля "Пілсудський", збудованого в 1935 р.

Вислів Й. Пілсудського на штемпелі 1939 р. (діаметр календарного штемпеля 23 мм).

«Завжди вірний» (девіз м. Львова подарований місту папою Олександром VII у 1658 році) на штемпелі присвяченому XX річниці незалежності. Застосовувався на головній пошті в період з 1 по 22 листопада 1938 р. Штемпель використано для гашення поштового блоку, присвяченого XX річниці відновлення незалежності Польщі.

На блоці зображено видатних діячів які сприяли становленню Польської Республіки (ПР): Й. Пілсудський – творець незалежності, Г. Нарutowicz – перший президент ПР, І. Мосціцький – професор Львівської політехніки, президент ПР, Е. Ридз-Сміглий – генерал польських легіонів періоду боїв за незалежність

1.4. Заклики до будівництва шкіл

Штемпель із закликом будувати школи для подолання неписьменності застосовувався на привокзальному поштамті в 1933-1934 рр. разом із девізом "В добрій школі – здорова дитина". Відомі штемпелі двох типів

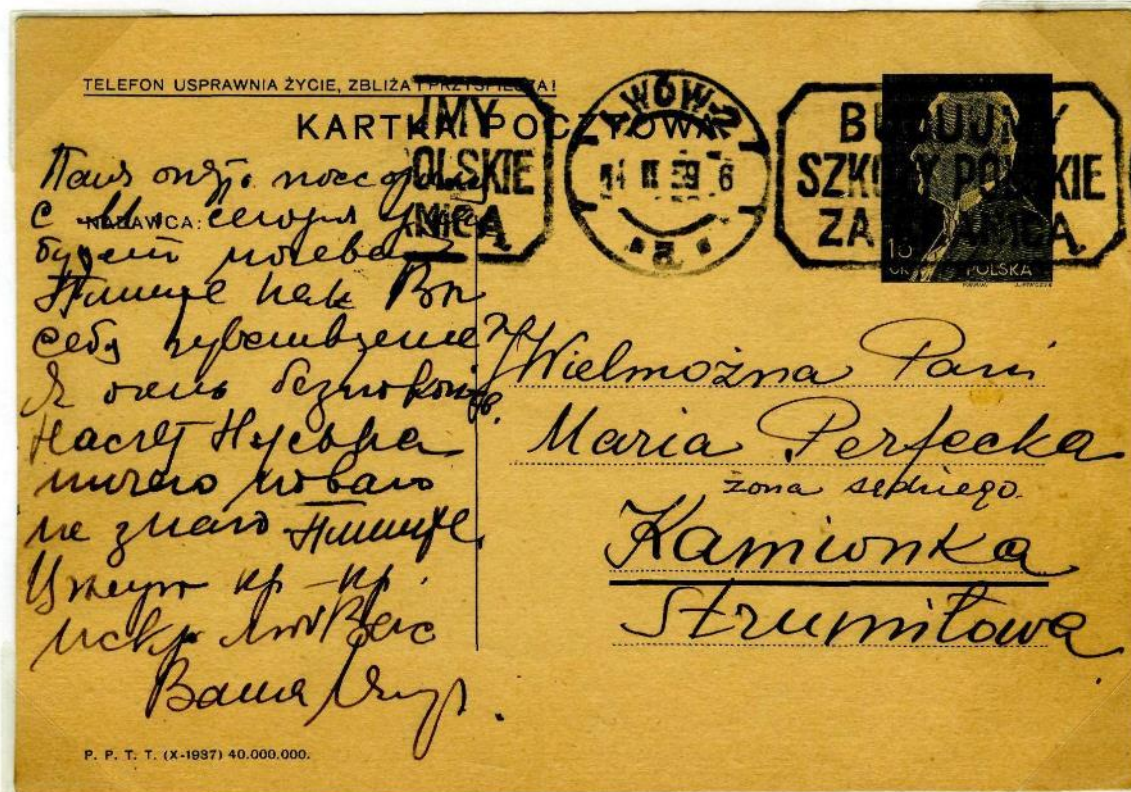

Штемпель першого типу – із календарним штемпелем діаметром 28 мм

Рідше трапляється штемпель другого типу – із календарним штемпелем діаметром 24 мм

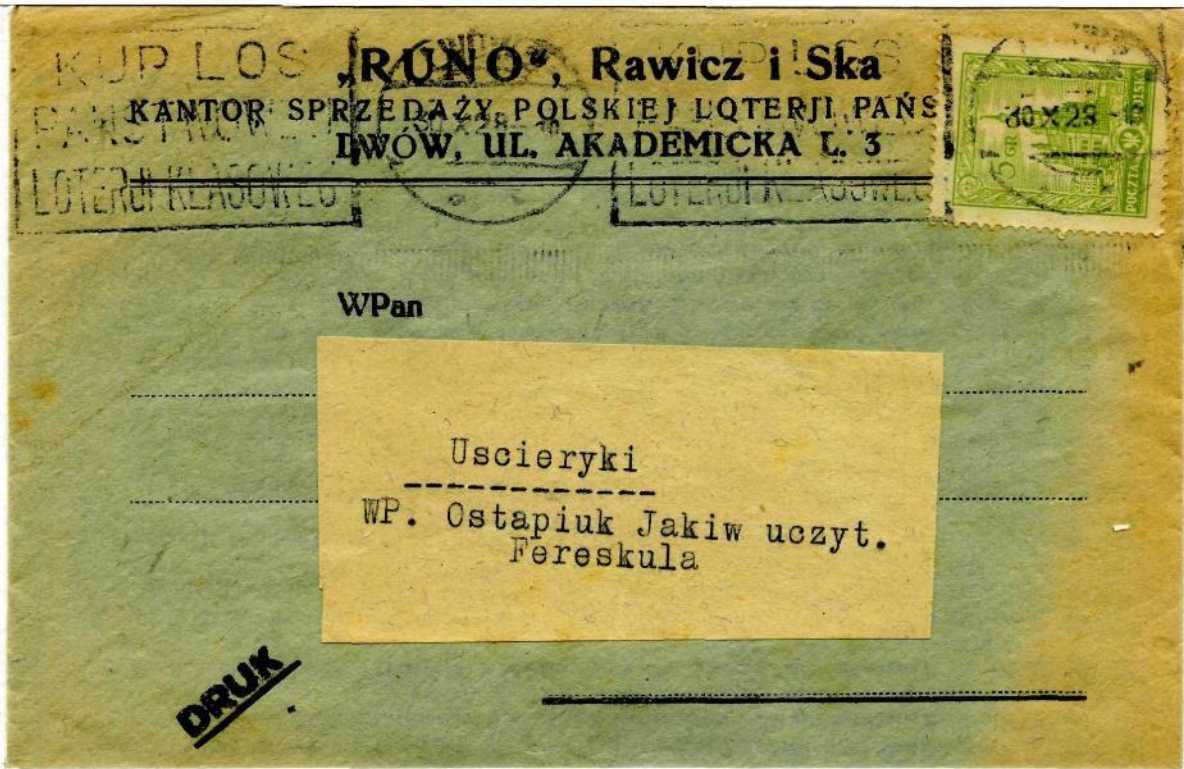
Штемпель із закликом будувати польські школи за границею застосовувався короткий час в 1939 р. на привокзальному поштамті

Поштова картка адресована польською мовою, текст написаний російською – таке поєднання трапляється рідко

1.5. Заклики до користування польськими виробами та послугами

Важливого значення у міжвоєнний період у Польщі надавали розвитку вітчизняних послуг та виробництву товарів

Заклик купували білети вітчизняної лотереї застосовувався в 1928 р. на привокзальному поштамті. Штемпель застосований для гашення марки № 208 (F.) на фірмовому конверті контори «Rupo», де продавали польську національну лотерею

Заклик "Вимагай всюди вітчизняних виробів" застосовувався в 1929-1930 рр. на привокзальному поштамті. Штемпелем погашена поштова картка № 48 (F.), на марці – портрет письменника Г.Синкевича. Адреса написана польською мовою, текст – українською.

1.6. Пропаганда польських курортів

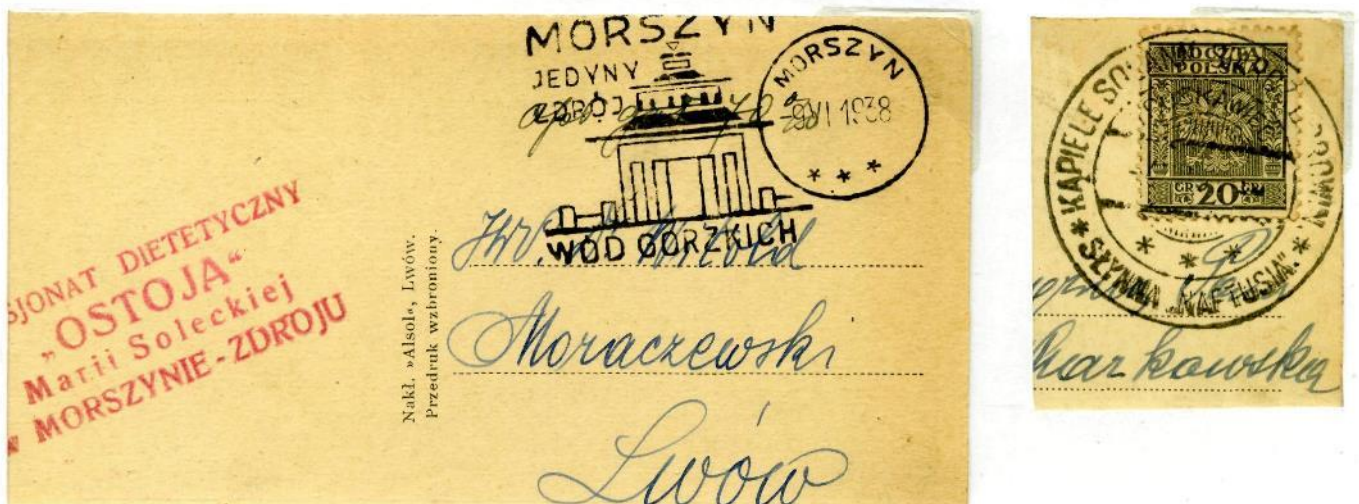
Штемпель із закликом “Користуйся польськими курортами”
Вказано номер телефону за яким у Варшаві можна отримати інформацію

Використовувався на привокзальному поштамті м. Львова в 1928 році.
На картці польською написано тільки назву повітового міста, весь інший текст – українською

Штемпель поштового відділення м. Сколе із пропагандою літнього відпочинку.
Олень зображений на фоні гори Парашка

Рекламно-пропагандистські штемпелі курортів Моршин та Трускавець

2. Інформаційні штемпелі

2.1. Повідомлення про важливі події

З допомогою поштових штемпелів до населення доносили інформацію про важливі події в громадському житті Республіки Польща

Штемпель з повідомленням про Міжнародний стрілецький турнір у Львові. Застосовувався в 1931 р. на привокзальному поштамті

Штемпель з повідомленням про перепис населення. Застосовувався в кінці 1931 р. на привокзальному поштамті

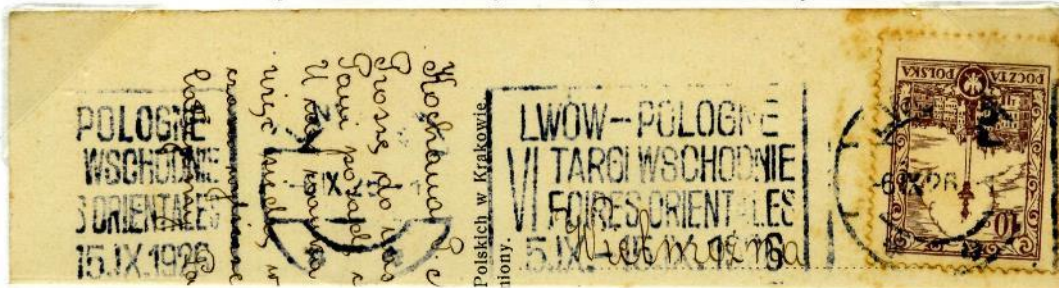
Штемпель з повідомленням про святкування ювілею Словацького у Кременці. Застосовувалося в 1939 р. на привокзальному поштамті

2.2. Штемпелі із повідомленнями про промислово-торгові виставки

У Львові проводилися традиційні промислово-торгові ярмарки – Східні торги, в яких брали участь польські та іноземні фірми із своїми товарами. Для інформування про ці заходи застосовували інформаційно-рекламні поштові штемпелі

Повідомлення про проведення II східних торгів.
Застосовувався в 1922 р. на привокзальному поштамті

Повідомленням про проведення VI міжнародних східних торгів.
Застосовувався в 1926 р. на привокзальному поштамті

Повідомлення про проведення VIII міжнародних східних торгів.
Застосовувався в 1928 р. на привокзальному поштамті

Повідомлення про проведення IX міжнародних східних торгів.
Застосовувався в 1929 р. на привокзальному поштамті

2.2. Штемпелі із повідомленнями про промислово-торгові виставки

Повідомлення про проведення XI міжнародних східних торгів.
Застосовувався в 1931 р. на привокзальному поштамті

На штемпелі розміщено стилізоване зображення лева на задніх лапах (дещо стилізований герб м. Львова) та текст про проведення виставки на польській мові.

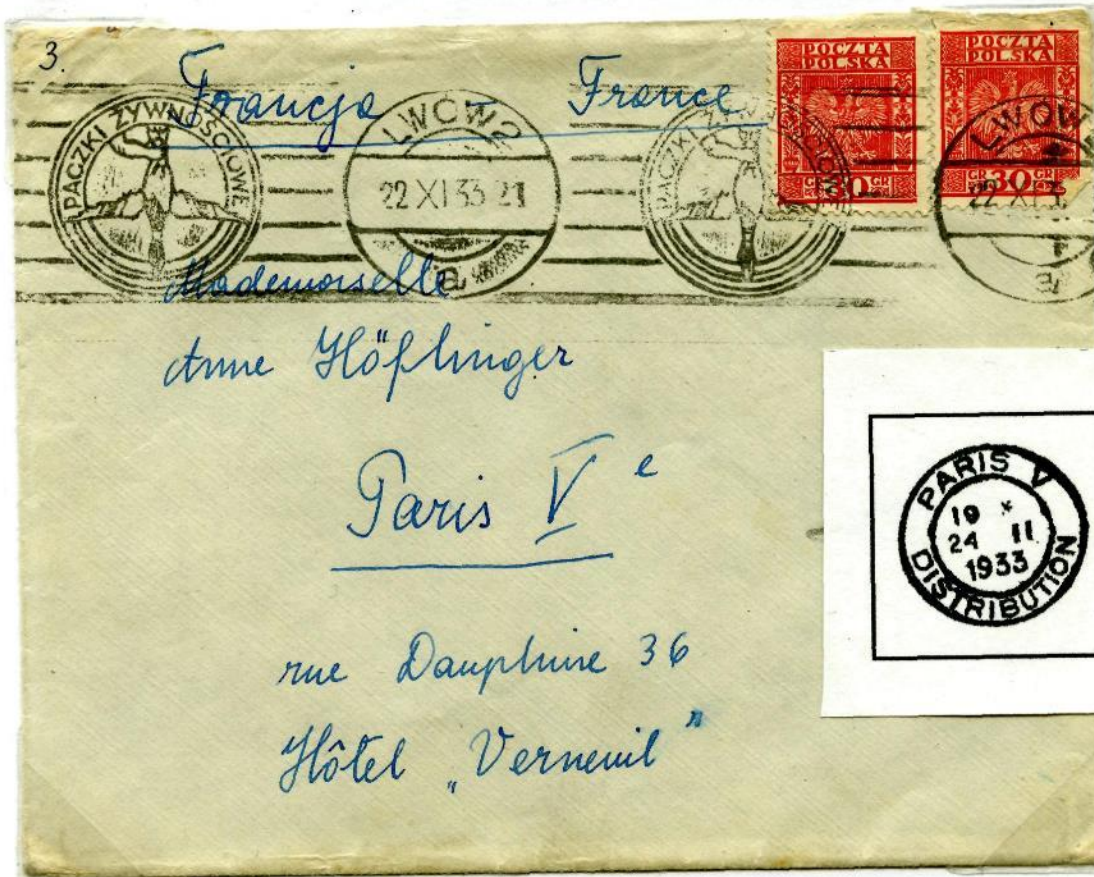
Львівська пошта на своїх штемпелях подавала також інформацію про промислово-торгові виставки, які проводилися і в інших регіонах Польщі

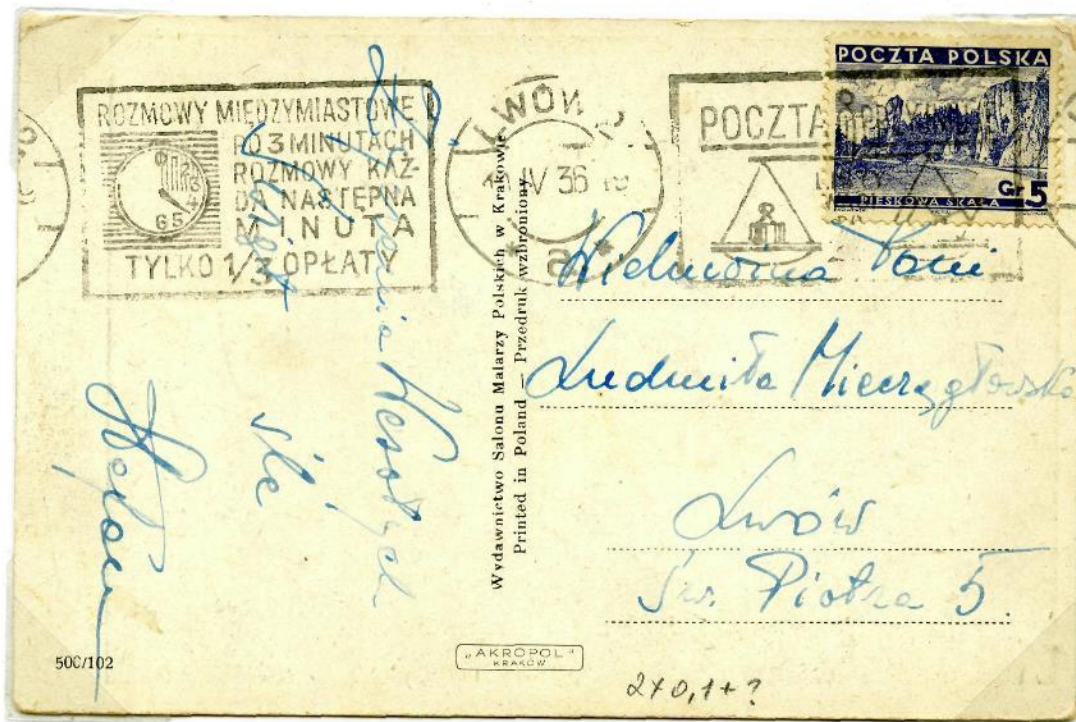
Повідомлення про загальнодержавну виставку в Познані.
Застосовувався в 1929 р. на привокзальному поштамті до початку та під час роботи виставки

3. Рекламні штемпелі

3.1. Штемпелі із рекламою поштових послуг

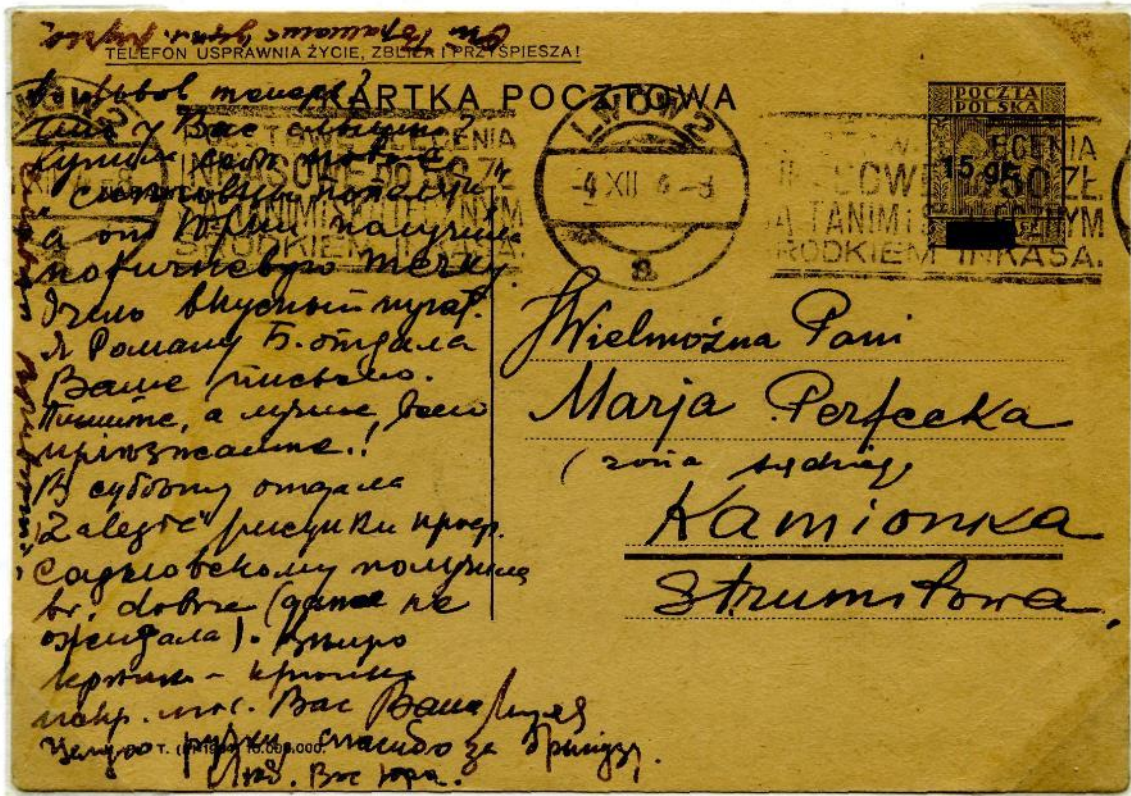
Штемпель із рекламою поштових продуктивних посилок застосовувався в 1932-1934 рр.
Конверт адресований в Париж, гашений рекламним штемпелем,
На візці – ксерокопія штемпеля прибуття

Штемпель із рекламою міжміських переговорів ("Міжміські розмови: після 3 хвилин розмови за кожну наступну хвилину оплачують тільки 1/3 вартості") та поштових пересилань ("Пошта приймає листи вагою до 2 кг") застосовувався в 1936-37 рр. при сортуванні листів на привокзальному поштамті

3.2. Штемпелі із рекламою поштових інкасових розрахунків

Пошта надавала послугу інкасових замовлень як на невеликі (до 50 злотих) так і на значні суми (до 2000 злотих). Для реклами використовували два штемпеля на привокзальному поштамті (Львів-2)

Штемпель з рекламою поштових інкасових замовлень сумою до 50 зл. вжитий для погашення поштової картки № 59 (F.). Надрук на марці виконаний після зменшення тарифів на поштові пересилання (введені в дію 1.X.1934 р.)

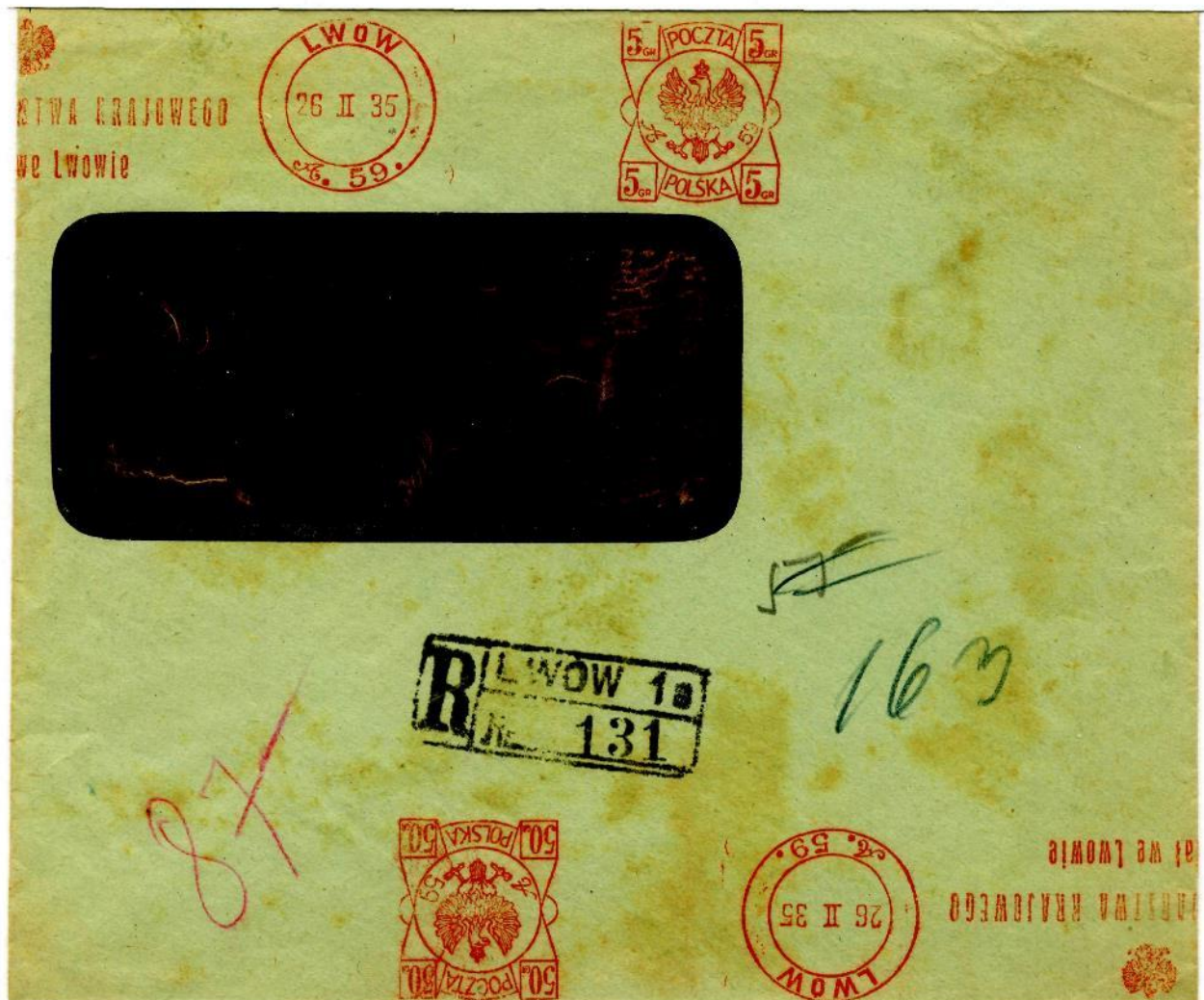
Штемпель із рекламою інкасових переказів вартістю до 2000 зл. вжитий для гашення місцевого листа вагою до 20 гр.

4. Рекламно-інформаційні повідомлення на франкатурних штемпелях 4.1. Реклама установ та організацій

В 30-х роках ХХ ст. установи та організації для оплати кореспонденції використовували франкувальні машини, на яких розміщалися вихідні дані та рекламу

Реклама мастильних матеріалів на франкатурному штемпелі фабрики мінеральних масел "Polmin"

Реклама Банку крайового господарства на франкатурному штемпелі

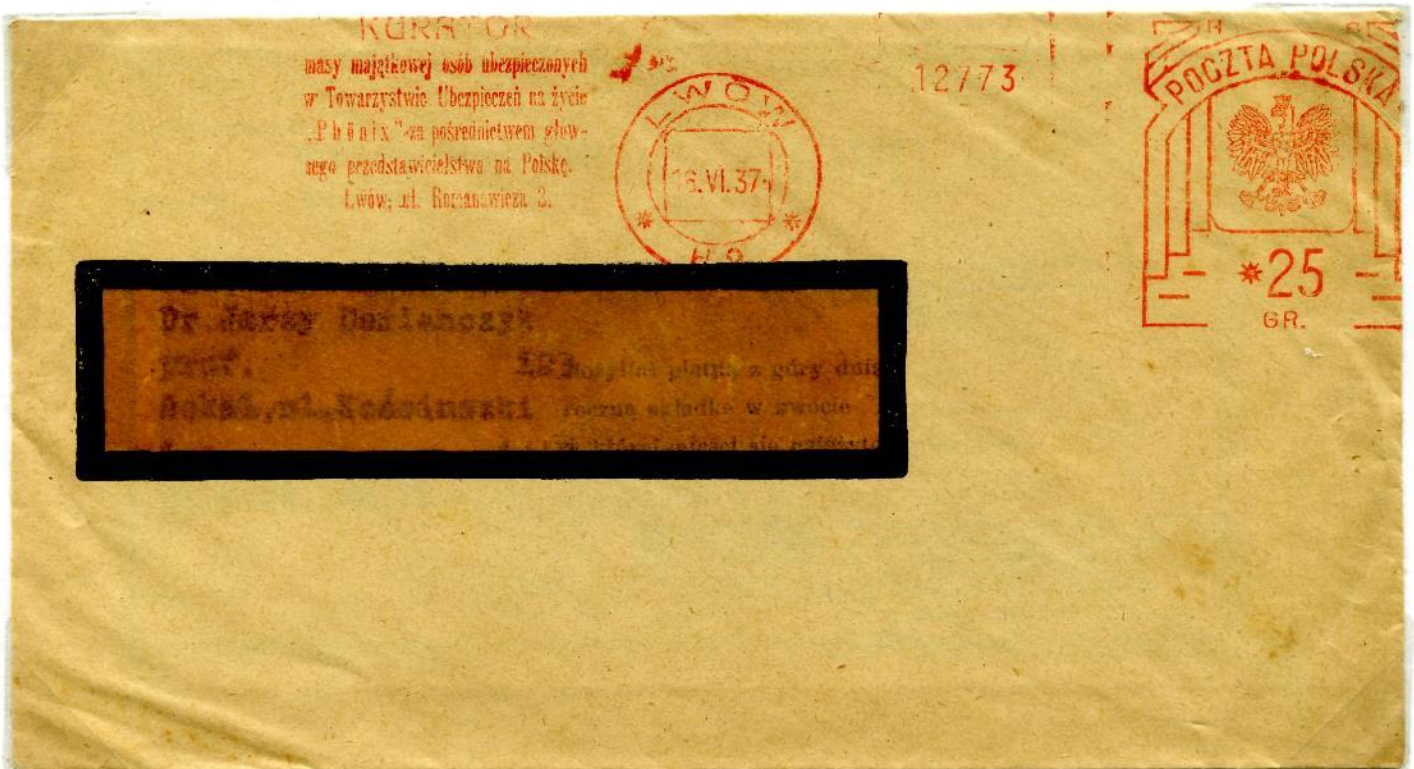
4.2. Реклама опікунських і лікарських товариств та організацій

Франкатурний штемпель львівської міської Каси хворих з номером телефону, за яким можна звертатися за лікарською допомогою

Франкатурний штемпель львівської страхової компанії з номером телефону, за яким можна звертатися за лікарською допомогою

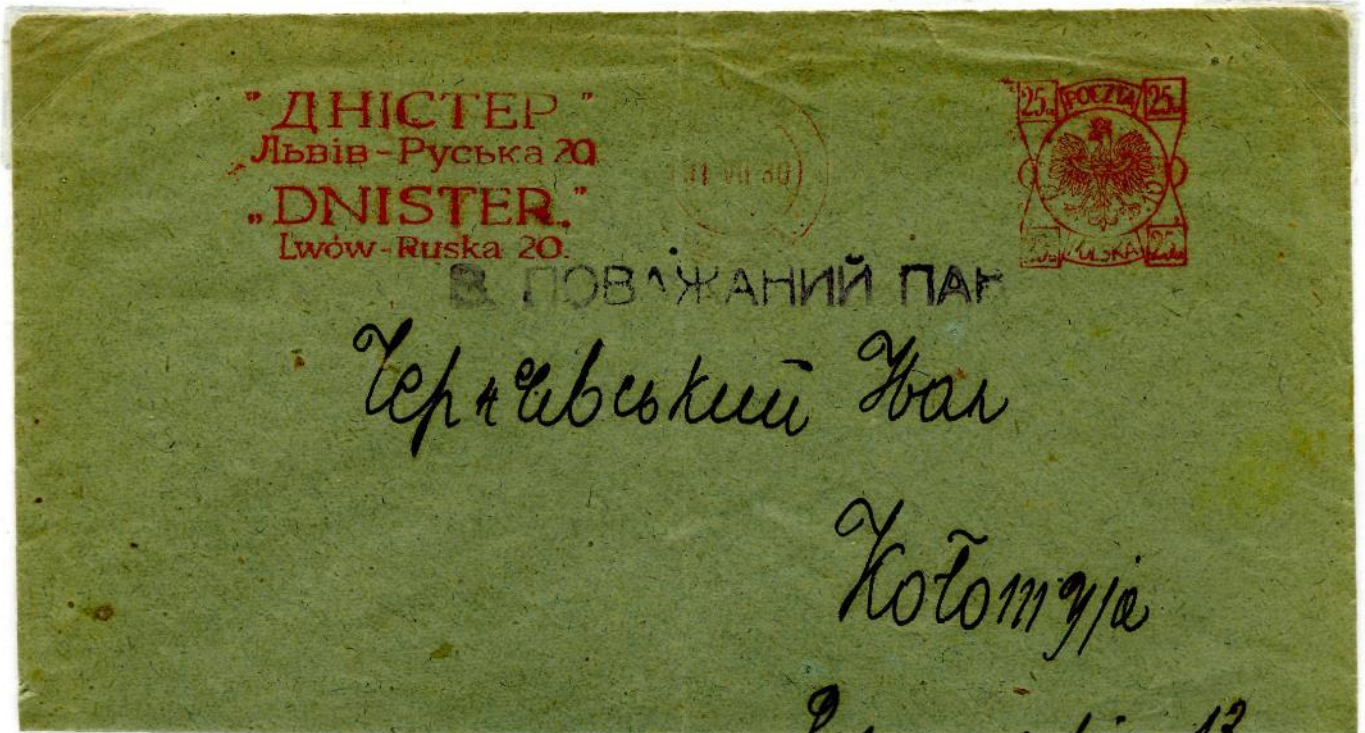

Франкатурний штемпель куратора коштів застрахованих осіб

4. 3. Франкатурний штемпель банку "Дністер"

При відсиланні поштової кореспонденції у банку "Дністер" використовувалася франкувальна машина.

Штемпель виконував пропагандистські функції – це єдиний франкоштемпель польського періоду із надписом на українській мові

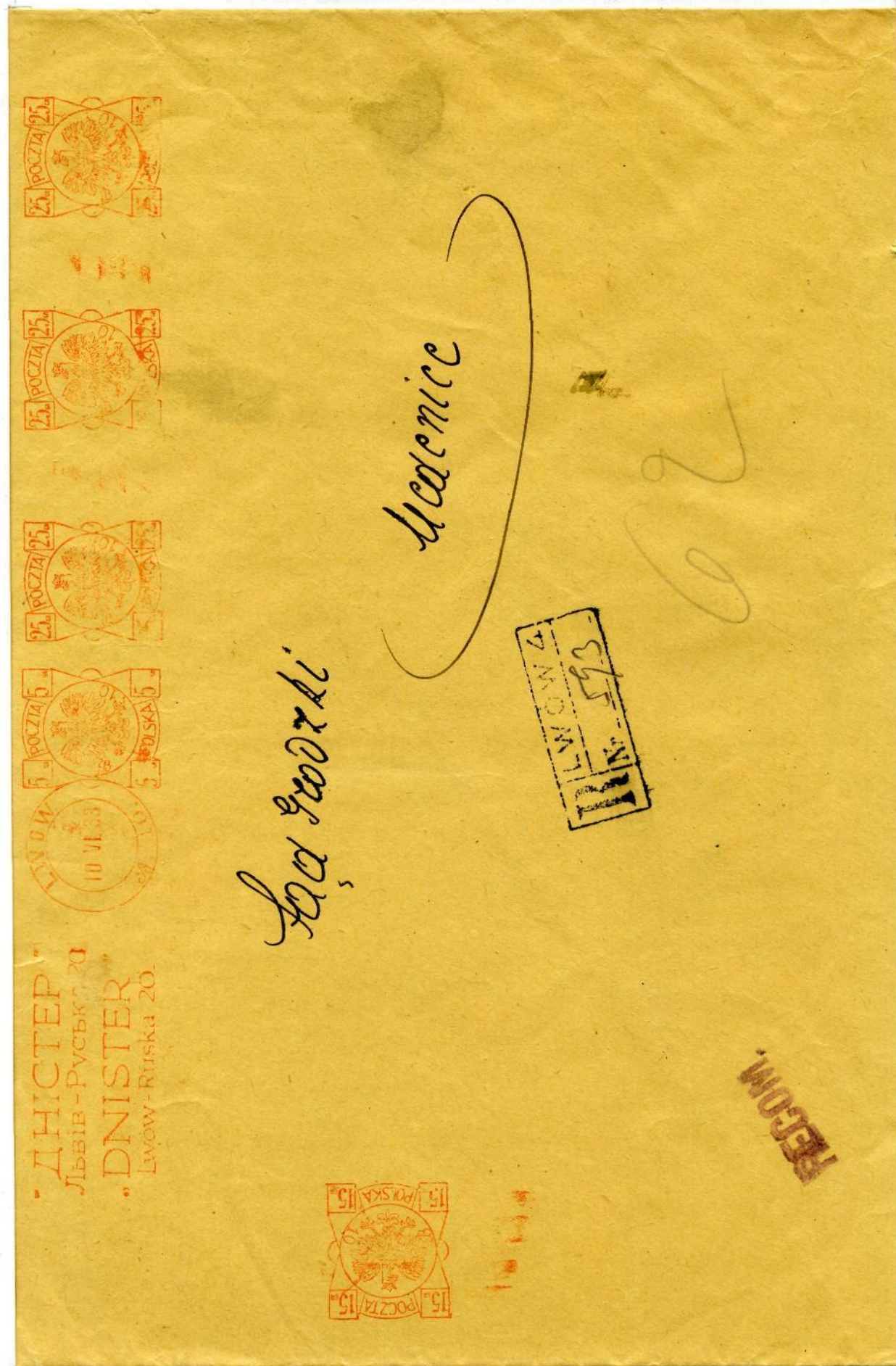

Номінал 25 грош використовувався для пересилання простого листа вагою до 20 гр. за межі населеного пункту

Після 15.X.1931 р. змінився тариф на пересилання простого листа: в населеному пункті – 0,15 злотих, а за його межі – 0,30 злотих. Франкоштемпель частіше застосовувався для пересилання в межах Львова, для позаміських пересилань доповнювався ще одним стилізованим відбитком марки (трапляється рідко)

4.3. Франкатурний штемпель банку "Дністер"

Для оплати важких рекомендованих листів та бандеролей у банку "Дністер" ставилася необхідна кількість відбитків франкатурного штемпеля